

BH MAGAZIN | JULI/SRPANJ 2016. | BESPLATNO

EUFOR-ove LOT kuće - vaši susjedi

Strana 05

Strana 06

Strana 08

Strana 10

Strana 26

Strana 30

U ovom broju:

- 03 - Uvod Zapovjednik EUFOR-a
- 04 - EUFOR događaji
- 06 - EUFOR/OSBiH Međunarodna zajednica u promoviranju sigurnog i stabilnog okruženja
- 08 - EUFOR/OSBiH 12. sjednica Strateškog povjerenstva za oružje, streljivo i minsko-eksplozivna sredstva
- 10 - Timovi za vezu i promatranje Priča o uspjehu
- 26 - Diplomatske misije u BiH Intervju sa ambasadorom Savezne Republike Njemačke, Nj. E. Christianom Hellbachom
- 30 - Edukacija o opasnostima od mina u O.S. "Alija Nametak" Sarajevo Dozvolite djeci da žive slobodno i bezbrižno!

Odgovorite na pitanja i osvojite jednu od 20 nagrada

Odgovore možete slati do 20. augusta/kolovoza 2016. na: TEME@eufor.europa.eu

Nagradna igra ne može biti predmet žalbe. Nagrade – majica EUFOR-a i USB stick, bit će dodijeljene za 20 tačnih odgovora izvučenih iz džrijeba.

1. Koliko LOT kuća EUFOR ima u BiH?
2. Koje zemlje imaju LOT kuće u BiH?
3. Šta je glavni zadatak LOT kuća u BiH?

FOLLOW US ON:

- www.euforbih.org
- www.facebook.com/euforbih
- www.twitter.com/euforbih
- www.youtube.com/euforbih
- www.flickr.com/euforalthea

Odgovore možete pronaći u časopisu TEME ili posjetite EUFOR facebook stranicu

EUFOR-ove LOT kuće - vaši susjedi

Dati Europejske unije (Sarajevo) | EUFOR-ovi Timovi za vezu i promatranje | Intervju: Nj. E. Christian Hellbach

IMPRESUM

Glavna komanda EUFOR-a
Ured za odnose s javnošću
Kamp Butmir, Sarajevo,
71210 Ilidža, Bosna i Hercegovina
E-mail: teme@eufor.europa.eu
Web: www.euforbih.org

ISBN 978-92-824-2740-8
doi 10.2860/22325

Posjetite nas na:

Uredništvo: Almina Bašić

Ured za odnose s javnošću:

- potpukovnik Stefan Koutnik
- major Harwood Carl
- major Stefan Klocko

EUFOR fotografije:

- Martin Austerhuber, narednik
- Mustafa Comor

Štampa: AMOS GRAF d. o. o., Sarajevo

Ove se novine ne prodaju, ne podliježu porezu prema statutu o oružanim snagama, potpisanim u Wright Pattersonu - Zračna baza Dayton, Ohio, SAD - 21. novembra 1995. godine.

ISBN 978-92-824-2740-8

9 789282 427408

OC-80-10-322-ENC

Uvod

Poštovani čitatelji,

Velika mi je čast predstaviti vam novi broj magazina "Teme". Nadam se da ćete tu naći informacije o aktivnostima Snaga Europske unije (EUFOR) u BiH i drugih međunarodnih organizacija koje rade u korist BiH i njenog sveobuhvatnog napretka na putu ka širim euro-atlantskim integracijama.

EUFOR je angažiran na nekoliko projekata širom BiH. Dvije glavne oblasti od izuzetne važnosti su upoznavanje sa opasnostima od mina i predstavljanje dobrog rada koji obavljaju Timovi za vezu i promatranje (LOT timovi), koji se nalaze u vašim mjestima.

Smatram da je od izuzetne važnosti podsjećati vaše mlade ljude na opasnost koju predstavlja ova tiha i nevidljiva opasnost i zbog toga moji LOT timovi vrše edukaciju djece koja će uskoro na dugi ljetni odmor tijekom kojeg mogu biti još više izloženi toj opasnosti. Ovi mladi ljudi nisu bili u ratu i potrebno im je ukazati na ovu opasnost. Odjel Zajedničkih vojnih poslova, Ured za koordinaciju i informacije o minama i Odsjek za protuminske aktivnosti EUFOR-a nastavljaju raditi zajedno u cilju smanjenja ovog rizika. Dobra suradnja sa Središtem za protuminske aktivnosti BiH (BHMACH), instruktorima iz Oružanih snaga BiH (OSBiH) i nevladinim organizacijama koje se bave ovim pitanjem zasigurno će dovesti do uspjeha.

LOT timovi vam pružaju priliku da budete u kontakatu sa EUFOR-om na cijeloj teritoriji BiH, u Federaciji BiH i u RS. Postoji 17 LOT timova u kojima služe vojnici iz sedam zemalja. Angažman u zajednici je ključ i siguran znak naše posvećenosti BiH. Pomoću njega moj zapovjedni tim dobiva ažurirane informacije o situaciji na terenu koje su potrebite radi održavanja sigurnog i stabilnog ozračja, a omogućava se i stalni kontakt sa vama.

Naša suradnja sa OS BiH se nastavlja kroz programe za osposobljavanje i obuku, mi također nastavljamo pružati potporu Ministarstvu obrane

Zapovjednik EUFOR-a

BiH i međunarodnim partnerima pri naporima na smanjenju viškova naoružanja i streljiva u "Tehničkoj radionici za održavanje municije" (TROM) u Doboju u okviru projekta za uništavanje zastarjelog naoružanja i streljiva pod nazivom "Explode".

Sljedeća vojna vježba EUFOR-a "Žurni odgovor 16" održat će se na Manjači tijekom jeseni 2016. godine. Glavni cilj ove vježbe je da se iznova pokaže sposobnost EUFOR-a za žurno raspoređivanje svojih pričuvnih snaga i da se uvježbavaju operacije potpore miru zajedno sa OS BiH. Prema tome, EUFOR i dalje stoji rame uz rame sa vašim oružanim snagama kako bi im osigurao potporu potrebitu za ostvarenje njihovih ciljeva.

Nadam se da uživajte čitajući ovaj magazin i da zahvaljujući njemu bolje razumijete širok spektar tekućih aktivnosti. LOT timovi vam stoje na raspolaganju i uz vašu pomoć mi možemo održavati sigurno i stabilno ozračje.

Hvala,

General-bojnik Friedrich Schrötter

Novi načelnik Glavnog stožera snaga Europske unije

Brigadni general Albert Sáfár (Mađarsko zrakoplovstvo), nedavno je preuzeo dužnost načelnika Glavnoga stožera EUFOR-a u Sarajevu. Zahvaljujući bogatom iskustvu u zrakoplovstvu, te obnašajući dužnosti unutar Glavnoga stožera, 2011. general Sáfár biva imenovan na mjesto zapovjednika Mađarskog zrakoplovstva, odnosno zamjenik zapovjednika Združenog zapovjedništva.

Brigadni general Albert Sáfár diplomirao je na "Kilian György" aeronautičkom koledžu kao drugi poručnik. Mađarskom ratnom zrakoplovstvu se pridružio 1984. kao pilot aviona MiG-23MF pri 47. lovačkom puku zračne baze Papa gdje je ostao sve do 1992. Stekavši ogromno iskustvo u pilotiranju, general Sáfár upisuje Fakultet obrane na Sveučilištu 'Zrínyi Miklós' na kojem je diplomirao 1995. godine. Nakon toga je imenovan za načelnika artiljerije 47. lovačkog puka zračne baze Papa, gdje je služio sve do 2001. godine kao zapovjednik lovačke eskadrile i kao zamjenik zapovjednika avijacijskog puka. Te iste godine, biva imenovan na novo mjesto u Zapovjedništvu zrakoplovstva Mađarskih obrambenih snaga (MOS).

Godine 2006. pohađa Koledž ratnog zrakoplovstva u Sjedinjenim Američkim Državama u trajanju od jedne

godine. Nakon povratka u Mađarsku, imenovan je u Združeno zapovjedništvo Mađarskih obrambenih snaga (MOS), kao viši savjetnik Zračnih snaga.

Godine 2010. promaknut je za načelnika odjela za zračne operacije i obuku Združenog zapovjedništva MOS-a, te 2011. imenovan i za zapovjednika Mađarskog zrakoplovstva, odnosno zamjenika zapovjednika Združenog zapovjedništva. Raspolaze sa iskustvom od ukupno 1.600 sati letenja, a upravljao je zrakoplovima L-39, MiG-21, MiG-23 i L-159. Brigadni general Sáfár odlikovan je raznim medaljama od kojih su najvažnije zlatne medalje za pilotske i vojne zasluge.

Novi načelnik Stožera EUFOR-a u Bosni i Hercegovini, brigadni general Albert Sáfár naglasio je kako će nastaviti pružati potporu misiji i zapovjedniku EUFOR-a u njegovom radu, kao i u kontinuiranom razvoju Oružanih snaga BiH. "Oružane snage BiH jesu naš prioritet. Ipak, održavanje sigurnog i stabilnog ozračja u BiH, jedan je od ključnih ciljeva EUFOR-a", istakao je brigadni general Sáfár.

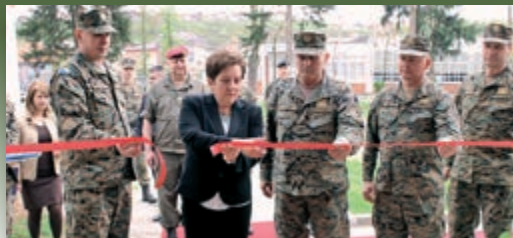

Brigadni general
Albert Sáfár

U kasarni "Rajlovac" OSBiH otvoren novi Centar za protivminsko djelovanje i uništenje neeksplozivnih ubojnih sredstava

Nedavno je u kasarni Rajlovac Oružanih snaga Bosne i Hercegovine otvoren centar za protivminsko djelovanje i uništenje neeksplozivnih ubojnih sredstava. Svečanosti su prisustvovali zvaničnici Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH te međunarodnih institucija u BiH, među kojima i novi komandant Snaga Evropske unije, general-major Friedrich Schrötter i mnogi drugi predstavnici EUFOR-a.

U Centru će se educirati vojnici za deminere i instruktore, odnosno provodit će se obuka humanitarnog deminiranja i uništavanje neeksplozivnih ubojnih sredstava. Centar će značajno pomoći svim institucijama u BiH da nastave da se suočavaju sa ovim izazovom.

Ministrica odbrane BiH Marina Pendeš izjavila je da će Centar doprinijeti u procesu čišćenja područja na kojima još ima mina, a to će svakako uticati na veći stepen sigurnosti građana i ekonomski razvoj BiH. Ambicija MOD-a i OSBiH jeste uspostavljanje regionalnog centra za jugoistočnu Europu čija vrijednost će biti prepoznata ne samo u regionu, nego i šire, posebno u pogledu pristupanja BiH NATO-u. Ministrica odbrane je zahvalila vladama Norveške, Italije, Francuske i SAD-a, kao i UNDP-u na njihovoj ogromnoj potpori u uspostavljanju i formiranju ovoga Centra.

Obilježen Dan Europske unije u Sarajevu

Specijalni predstavnik Europske unije (EUSR), Njegova ekselencija gospodin Lars-Gunnar Wigemark i zapovjednik snaga Europske unije, general-bojnik Friedrich Schrötter, organizirali su svečanost povodom obilježavanja Dana Europske unije u Bosni i Hercegovini. Svečana ceremonija održana je 9. svibnja na platou ispred Doma Oružanih snaga BiH.

Glavni dio manifestacije bilo je svečano postrojavanje vojnika EUFOR-a i Oružanih snaga BiH, kao i vojnog orkestra. Ovim događajem naglašena je bliska suradnja između EU i BiH te EUFOR-a, zemalja učesnica u misiji, te Oružanih snaga BiH, njihova međusobna potpora i poštovanje dok zajedno rade na promoviranju mira, sigurnosti, stabilnosti i prosperitetnije budućnosti. Manifestaciji su nazočili ministrica obrane BiH Marina Pendeš i načelnik Zajedničkog stožera Oružanih snaga BiH Anto Jeleč, te mnoge druge visoke zvanice iz BiH i EU, kao i predstavnici veleposlanstava.

Ceremoniji obilježavanja prethodilo je prelijetanje helikoptera EUFOR-a i Oružanih snaga BiH iznad platoa, kao i polaganje vijenca. "EUFOR je jedan od najbitnijih elemenata unutar obitelji EU institucija koje zajedno djeluju za dobrobit BiH", ocijenio je specijalni predstavnik EU u BiH, veleposlanik gosp. Lars Gunnar Wigemark.

"Današnja manifestacija je organizirana pod motom 'Potpora Europske unije Bosni i Hercegovini - prošlost, sadašnjost i budućnost'. Zajedno s euroatlantskim

Zapovjednik EUFOR-a i specijalni predstavnik EU pozdravljaju ministricu obrane BiH, Marinu Pendeš i načelnika Zajedničkog stožera, generala Antu Jeleča

integracijama, doprinos EUFOR-a daljnjem razvoju sposobnosti Oružanih snaga BiH i naša uloga u pružanju potpore održavanju sigurnog i stabilnog ozračja, predstavljaju izraz naše opredijeljenosti i potpore razvoju i stabilnosti BiH, a sve s ciljem mirne budućnosti za ovu zemlju", izjavio je zapovjednik snaga Europske Unije u BiH, general-bojnik Friedrich Schrötter.

Vojna parada – EUFOR-ov Višenacionalni bataljon

Međunarodna zajednica u promoviranju sigurnog i stabilnog ozračja

19. svibnja 2016., general-bojnik Friedrich Schrötter posjetio je vojnu postrojbu TROM - "Tehnička radionica za održavanje municije", u Doboju kako bi stekao uvid u važni posao koji se tamo obavlja kao potpora procesu uništavanja zastarjelog streljiva u okviru projekta "Explode".

Prisutnost viška streljiva i naoružanja u BiH postalo je izravna prijetnja sigurnosti ljudi, ali isto tako financijski i administrativni teret za OS BiH. U kontekstu reforme obrane iz 2007. godine, definirani su opseg, struktura, lokacija i oprema potrebna za potencijalnu uporabu streljiva, naoružanja i eksploziva. Velike količine streljiva, malokalibarskog oružja (puške i pištolji), kao i teškog naoružanja, nisu više od koristi, te se stoga smatraju suvišnim.

U veljači 2013. godine, međunarodna zajednica, uključujući i ključne aktere - OSSE, UNDP, NATO, EUFOR, SAD, Švedsku, Austriju, Švicarsku, NPA - Norvešku narodnu pomoć, je na inicijativu operativnog zapovjednika savezničkih snaga u Europi i EUFOR-ove operacije Althea, generala Sir Alexandra Richarda Shirreffa, usaglasila stavove o uspostavljanju zajedničkog cilja i programa za tretman streljiva, naoružanja i eksploziva. Najvažniji zaključak bio je da se streljivo i eksploziv tretiraju u skladu s međunarodnim standardima, te da se uspostavi cjelokupni životni ciklus nad njihovim upravljanjem.

898 tona streljiva i naoružanja je uništeno u 2013., 1168 tona u 2014. godini, te 1,927 tona u 2015. godini.

Zajedno s ostalim članovima međunarodne zajednice, EUFOR pruža stručne savjete u sklopu svog programa za obuku i osposobljavanje, te daje potporu BiH u izgradnji kapaciteta za upravljanje prekomjernim zalihama rashodovanog streljiva i naoružanja.

Projekat "Explode" financira Europska unija, a implementator je UNDP koji već godinama pruža veliku potporu TROM timu kako bi se ovaj problem riješio. "Mi već nekoliko godina imamo odličnu suradnju sa MOD BiH, kada je riječ o pitanju rješavanja viškova naoružanja i streljiva, ali i nekih drugih srodnih aktivnosti, kao što su njihovo obilježavanje i inventura", izjavio je g. Slobodan Bošković, projektni menadžer i savjetnik UNDP-a (Razvojni program Ujedinjenih nacija).

Zamjenik zapovjednika Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (OSBiH), brigadni general Gojko Knežević rekao je da je ovaj projekt od velikog značaja za njih, imajući u vidu količinu streljiva i naoružanja koje je staro i predstavlja veliku opasnost. "Do sada su postignuti ogromni rezultati i mi se radujemo nastavku suradnje sa svim organizacijama koje pružaju potporu ovome projektu", rekao je on.

"Zahvaljujući EUFOR-ovom Odjelu za obuku i osposobljavanje, odnosno mobilnim trening timovima specijaliziranim za uništavanje naoružanja i streljiva, danas smo dobili devet podučениh ljudi koji će moći, u nekom budućem vremenu, da vrše obuku ostalog personala iz sastava OSBiH", izjavio je upravitelj Radionice u Doboju (TROM), pukovnik Savo Aničić.

Zamjenik zapovjednika Zapovjedništva za potporu OSBiH brigadni general Knežević, zapovjednik EUFOR-a general-bojnik Schrötter i projekat menadžer UNDP-a Slobodan Bošković

Misija Snaga Europske unije, Operacija "Althea", i drugi partneri iz međunarodne zajednice nastavljaju pomagati Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH. Pomoć se sastoji u pružanju tehničkih savjeta i pomoći relevantnih stručnjaka, sve u cilju izgradnje kapaciteta Oružanih snaga BiH i upravljanja postojećim viškovima streljiva i naoružanja. EUFOR također ulaže napore na održavanju sigurnog i stabilnog ozračja.

"Da bi uništenje streljiva bilo učinkovito, ne samo da je potrebno dobro vodstvo, nego i realan plan – koji će usmjeravati i njime upravljati Oružane snage BiH. Specijalni predstavnik EU u BiH, EUFOR i međunarodna zajednica pomažu daljnji razvoj najboljih standarda kako bi se ovaj izazov riješio na najsigurniji i najbrži mogući način", izjavio je zapovjednik EUFOR-a, general-bojnik Friedrich Schrötter.

12. sjednica Strateškog povjerenstva za oružje, streljivo i minsko-eksplozivna sredstva

U ponedjeljak, 13. lipnja 2016., u Domu OS BiH u Sarajevu, održana je 12. sjednica Strateškog povjerenstva za oružje, streljivo i minsko-eksplozivna sredstva, kojoj je domaćin bilo Zapovjedništvo EUFOR-a. Sjednica je održana s ciljem analiziranja i promoviranja aktivnosti usmjerenih na rješavanje pitanja viškova naoružanja, streljiva i minsko-eksplozivnih sredstava u Bosni i Hercegovini.

Sjednicom, kojoj je domaćin bio zapovjednik EUFOR-a u BiH, general-bojnik Friedrich Schrötter, predsjedavala je ministrica obrane BiH, gđa Marina Pendeš. Sjednici su, također, nazočili stalni članovi povjerenstva, predstavnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga BiH, Ureda Specijalnog predstavnika EU u BiH, Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi (OSCE), Razvojnog programa UN (UNDP), NATO Stožera u Sarajevu i veleposlanstava Sjedinjenih država, Švicarske, Austrije i Švedske.

BiH još uvijek posjeduje značajnu količinu nestabilnog vojnog streljiva. Veliki dio tog streljiva se skladišti i održava na neuslovan način. Nazočnost nestabilnog streljiva u BiH predstavlja opasnost po javnu sigurnost i potencijalnu opasnost za sigurno i stabilno ozračje. To streljivo je, također, financijski i administrativni teret za OS BiH. Upravljanje i kontrola skladišta naoružanja, kao i inspekcije oružja, potpuno su u nadležnosti ovlaštenih organa BiH, ali u interesu je svih da se upravljanje i rješavanje vrše u okviru sigurnog procesa.

Zapovjednik EUFOR-a je u svom uvodnom obraćanju spomenuo tragičnu nesreću koja se nedavno dogodila u skladištu eksploziva u Indiji, a učesnicima sjednice je prikazan i kratak snimak o ovoj nesreći. Zapovjednik EUFOR-a je rekao: "Ovakve tragične nesreće služe kao podsjetnik na važnost naše uloge, a to je da poduzmemo korake u svezi opasne situacije koja trenutno postoji u BiH glede sigurnog skladištenja

i uništavanja viškova oružja i streljiva. Ne smijemo dozvoliti da se ovakva nesreća ikada dogodi ovdje. Mi, međunarodni partneri, nastavljamo pružati potporu Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH u rješavanju ovog pitanja koje je od ključnoga značaja za javnu sigurnost. Mi se prije svega trebamo usredotočiti na to da se nakon 100% inspekcije izvrši uništavanje i smanjivanje zaliha i osigura pravilno upravljanje tijekom životnoga vijeka i skladištenje preostalih zaliha.”

Aktivnosti u okviru projekta “Explode” uključuju: uništavanje visoko-rizičnog streljiva i kompleksnog naoružanja, pružanje potpore Oružanim snagama BiH u smanjivanju zaliha vojnog streljiva na količinu kojom se može pravilno upravljati, izvođenje obuke za više časnike s ciljem njihovog daljeg osposobljavanja i unaprijeđivanje infrastrukture kako bi se poboljšala sigurnost i uvjeti za skladištenje u skladištima vojnog oružja i streljiva. Ovaj projekt se implementira u okviru partnerstva između Ministarstva obrane BiH, Ureda Specijalnog predstavnika EU u BiH, UNDP-a i Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi.

Ministrica obrane BiH, gđa Marina Pendeš i zapovjednik EUFOR-a, general-bojnik Friedrich Schrötter, su nakon sjednice dali kratke izjave za medije. Gđa Pendeš je izjavila: “U prvih pet mjeseci prošle godine smo uništili oko 600 tona, a tijekom istog perioda ove godine smo već uništili oko 900 tona. Nadam se da ćemo istim intenzitetom nastaviti sa radom na ovome”, izjavila je ona.

Zapovjednik EUFOR-a je odao priznanje Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH na velikom napretku koji su do sada ostvarili, ali je zatražio njihov još veći angažman, kao i još bolje rezultate. “Moramo ostati usredotočeni i angažirani u radu ka našem prioritetnom cilju, a to je da učinimo BiH sigurnijim mjestom za život. Unaprijed se radujem današnjem zajedničkom radu usmjerenom na postizanje stvarnog i oipljivog napretka, a sve s ciljem da učinimo BiH sigurnijim mjestom za rad i život. EUFOR će, u okviru svojih mogućnosti, nastaviti pomagati Ministarstvo obrane i Oružane snage BiH kroz tehničko savjetovanje i usluge predmetnih stručnjaka”, rekao je na kraju svog izlaganja general-bojnik Friedrich Schrötter.

Zapovjednik EUFOR-a i ministrica obrane BiH tijekom press konferencije

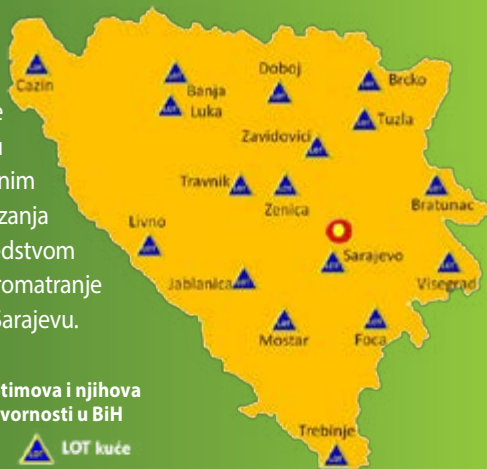
EUFOR LOT kuće - priča o uspjehu

Europska unija je pokrenula vojnu operaciju u Bosni i Hercegovini 2. prosinca 2004. Misija je nazvana "EUFOR – Operacija Althea" (ime se odnosi na božicu iscjeljenja u grčkoj mitologiji), a cilj njenog stvaranja bio je osigurati kontinuirano sprovođenje odredbi Općeg okvirnog sporazuma za mir, poznatijeg kao Daytonski sporazum. Od tada, Operacija Althea se dva puta rekonfigurirala zahvaljujući poboljšanju sigurnosne situacije, a posebno povećanju sposobnosti domaćih agencija za sprovođenje zakona koje se brinu o održavanju sigurnog ozračja.

Usljed postepenog smanjivanja velikog broja vojnika prisutnih u mirovnoj misiji u BiH, pokazala se potreba za formiranjem Timova za vezu i promatranje, poznatijih kao LOT timovi (**L**iasion **O**bservation **T**eams). Zahvaljujući njima, nadgledanje sigurnosne situacije u zemlji je nastavljeno. Pripadnici LOT timova žive i djeluju unutar lokalne zajednice. Glavni zadatak EUFOR-ovih Timova za vezu i promatranje je nadgledanje stanja na cijeloj teritoriji BiH, te pružanje potpore u održavanju sigurnog i stabilnog ozračja.

U Bosni i Hercegovini ima 17 Timova za vezu i promatranje (LOT-kuća) koji predstavljaju "oči i uši" EUFOR-a. Oni su u kontaktu s lokalnim vlastima i stanovništvom, kao i brojnim drugim državnim institucijama i agencijama, s ciljem podizanja svijesti o problemima lokalne zajednice. Na taj način, posredstvom Centra za koordinaciju LOT-kuća (LCC), Timovi za vezu i promatranje osiguravaju pregled situacije Glavnom stožeru EUFOR-a u Sarajevu.

Mapa LOT-timova i njihova zona odgovornosti u BiH

 LCC LOT kuće

- ➔ **Timovi za vezu su male vojne jedinice čija je glavna misija da djeluju kao veza između EUFOR-a i civilnog društva**
- ➔ **Timovi za vezu nadgledaju različite oblasti – političke i međuetničke odnose**
- ➔ **Timovi za vezu, u slučaju potrebe, pružaju građanima informacije o lokalnim institucijama**

Svi pripadnici EUFOR-ove misije u kojoj sudjeluje 21 država, rade na zajedničkom skupu ciljeva kako bi pomogli BiH neovisno o nacionalnoj, rasnoj, spolnoj ili vjerskoj pozadini. Od samoga početka 2004. godine, timovi za vezu i promatranje (LOT timovi) su jedna od karakterističnih značajki EUFOR-a. Tijekom godina broj LOT timova se mijenjao, a danas ih ima 17 na teritoriji BiH.

Pripadnici LOT timova “opipavaju puls” dešavanja na terenu i pomažu pri održavanju mirnog i sigurnog ozračja

Timovi za vezu i promatranje su stacionirani širom Bosne i Hercegovine. Pripadnici LOT timova žive s lokalnim stanovništvom, održavaju kontakte sa bh. vlastima i građanima. Ekipa časopisa TEME posjetila je pripadnike sedam LOT kuća čije zemlje pružaju doprinos misiji EUFOR-a.

Šta predstavlja misija Timova za vezu i promatranje (LOT) i kako izgleda živjeti među lokalnim stanovništvom, imati direktan kontakt s predstavnicima vlasti, pitanja su na koja će nam odgovore dati pripadnici LOT timova koji su stekli jedno neobično, ali nadasve bogato i zanimljivo iskustvo.

LOT kuća Novo Sarajevo Slovačka

Pripadnici slovačkog LOT tima u općini Novo Sarajevo i prevodilac Elma Duraković

Prva posjeta ekipe časopisa TEME, LOT kući Novo Sarajevo, bila je vrlo ugodna. Srdačno nas je dočekaio major Michael Košina, komandant LOT kuće koja je jedina EUFOR-ova LOT kuća u glavnom gradu Bosne i Hercegovine.

Zadatak pripadnika LOT tima je doprijeti do srca i uma lokalnog stanovništva. Vrlo je važno imati tu vještinu - umjetnost govora kojom osvajaš srca, povezuješ se s ljudima privatno i poslovno. Major Košina objašnjava kako izgleda jedan radni dan njegovog tima: "Kao što znate, EUFOR-ovi pripadnici LOT timova su stacionirani širom Bosne i Hercegovine. Naša LOT kuća postoji još od 2011. Mi smo u kontaktu s lokalnim vlastima i stanovništvom, kao i mnogim drugim agencijama u zemlji, s ciljem nadgledanja stanja u našoj zoni odgovornosti i eventualnih problema koji bi mogli narušiti

sigurnosnu situaciju", kaže major Košina i objašnjava važnost prisustva LOT timova u BiH, te dodaje: "Naša zemlja pruža podršku misiji LOT timova sa ukupno 24 vojnika koji su raspoređeni u tri LOT kuće: Novo Sarajevo, Foča i Višegrad. Zona odgovornosti LOT kuće Novo Sarajevo obuhvata 11 općina oko grada Sarajeva - 8 u Federaciji BiH i 3 u Republici Srpskoj, i to je zaista veliko područje", naglašava on. S obzirom na činjenicu da se većina državnih institucija, predstavništava kompanija i ambasada nalazi u njihovoj zoni odgovornosti, možemo reći da je raspored zadataka koje svakodnevno obavljaju veoma gust i težak, ali ih pripadnici ove LOT kuće obavljaju jako uspješno.

Dnevni ritual članova Tima za vezu i osmatranje izgleda ovako: "Fizički jutarnji trening svakog našeg člana je vrlo bitan. Nakon što to obavimo, slijedi brifing sa prevodiocima, pripremanje aktivnosti

koje su u skladu sa već utvrđenim sedmičnim planom, nadgledanje dešavanja u gradu i okolnim područjima, te slanje izvještaja Koordinacionom LOT centru, odnosno Glavnom štabu EUFOR-a. Večernji sati rezervisani su za društvene aktivnosti", kaže on.

Kada su u interakciji s lokalnim stanovništvom ili predstavnicima vlasti, utisci su uvijek pozitivni: "Sarajevo je prekrasan grad i rekao bih da smo privilegovani što imamo sreće da budemo baš ovdje. Tokom naših svakodnevnih neformalnih sastanaka, obavljanja patrola i uobičajenih aktivnosti, možemo zaključiti da su ljudi koje susrećemo otvorenog uma i vrlo ljubazni. Iako ponekad od građana dobijemo zahtjeve za donacije ili sponzoriranje projekata, ono što možemo uraditi je usmjeriti ih kome da se obrate za pomoć. Slovačka Ambasada, također, pomaže društvenu zajednicu kroz razne mini projekte tokom godine koje realiziraju u oba entiteta", kaže komandant LOT kuće Novo Sarajevo, major Košina.

Povremeno se, kako objašnjava, dešava da moraju obaviti veoma zahtjevne aktivnosti. Zbog toga, radni plan mora biti fleksibilan, kako bi se obaveze mogle reprogramirati i izvršiti na najbolji mogući način.

Priprema objeda je svakodnevna obaveza za pripadnike LOT kuća. Ono što čini njihovu kuću posebnom, kako kaže major Košina, je činjenica da

Od svog osnivanja, Republika Slovačka aktivno učestvuje u političkim i vojnim aktivnostima međunarodne zajednice u traženju mirnog rješenja sukoba u svijetu, a već od 1997. godine daje doprinos vojnoj stabilizaciji mira u BiH. Slovačka je ušla u Evropsku uniju 2004. Komandant Koordinacionog LOT centra je iz Slovačke republike. Jedan od bivših Visokih predstavnika također je bio iz Slovačke - Miroslav Lajčak, kao i nekadašnja svjetska teniska prvakinja - Martina Hingis. Broj stanovnika: 5,4 miliona; Glavni grad: Bratislava.

LOT kuća Novo Sarajevo

Zona odgovornosti: 11 općina u okolini grada Sarajeva: Novo Sarajevo, Sarajevo Centar, Istočno Novo Sarajevo, Istočni Stari Grad, Ilidža, Hadžići, Istočna Ilidža, Stari Grad, Novi Grad, Ilijaš i Vogošća.

imaju najboljeg kuhara među svim EUFOR-ovim LOT timovima. Njegovo ime je narednik Vladimir Pupava. "On za sve nas priprema jako ukusna jela, uglavnom specijalitete slovačke kuhinje. To nas, itekako, čini srećnima i zadovoljnima, a meni kao komandantu, koji mora voditi računa o realizaciji svih zadataka sa kojima se moj tim suočava, mnogo pomaže."

Nakon naše posjete LOT kući Novo Sarajevo, nastavljamo put ka Zenici. Vrijeme je da upoznamo i druge pripadnike EUFOR-ovog LOT tima i izazove s kojima se oni suočavaju.

Pripadnici turske LOT kuće u Zenici i prevodioci Ešef i Salih

LOT kuća Zenica Turska

Turska je, po broju vojnika, druga najveća zemlja od 21 koje učestvuju u EUFOR-ovoj misiji Althea. Turski oficiri drže ključna mjesta u Generalštabu EUFOR-a. Turski Timovi za vezu i osmatranje (LOT) su najbrojniji i nalaze se u: Zenici, Zavidovićima, Travniku, Jablanici i Livnu, a dvije čete su, također, dio Multinacionalnog bataljona.

"Mi blisko surađujemo s lokalnim stanovništvom i predstavnicima vlasti, kao i sa međunarodnim organizacijama koje djeluju u našoj zoni odgovornosti. Razmjena informacija veoma je važna i pomaže u pružanju pomoći s ciljem održavanja mirnog i sigurnog okruženja", kaže potpukovnik Ali Kiliç, komandant LOT kuće u Zenici. Ova LOT kuća egzistira od aprila 2005. godine, a zona odgovornosti obuhvata: 10 općina iz dva kantona, Srednjobosanskog kantona i Zeničko-dobojskog kantona.

Zona odgovornosti LOT kuće u Zenici: 10 općina, od kojih pet pripadaju Srednjobosanskom kantonu i pet Zeničko-dobojskom: Zenica, Kakanj, Vareš, Visoko, Breza, Vitez, Busovača, Fojnica, Kiseljak i Kreševo.

Timovi za vezu i osmatranje (LOT) su formirani prije 12 godina. I pored smanjenja brojnog stanja tokom prethodnih godina usljed poboljšanja sigurnosne situacije u zemlji, EUFOR je održao kapacitet za pružanje podrške miru i sigurnosti. Danas se ove multinacionalne snage EU sastoje od vojnika iz 21 zemlje učesnice u misiji. Njih 16 su zemlje članice EU, a uz njih svoje trupe u misiju šalju i Albanija, Čile, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Švajcarska i Turska.

"U našoj LOT kući živi i radi šest osoba. Četiri pripadnika su odgovorni za vezu i osmatračku misiju, dok naša dva člana osiguravaju kuću. Podijeljeni smo u dvije ekipe i zajedno s našim prevodiocima, obavljamo dnevne zadatke, kao što su sastanci sa vodećim zvaničnicima u području naše zone odgovornosti, zatim imamo patroliranja, dok drugi tim ostaje na dužnosti u kući. Na kraju dana, pripremamo naše uobičajene izvještaje za Koordinacioni LOT centar, odnosno Glavni štab", kaže potpukovnik Ali Kiliç i ističe kako sve ovo ne bi bilo moguće bez njihova dva prevodioca, g. Ešefa i g. Saliha koji svakodnevno i vrijedno obavljaju svoj dio posla.

Potpukovnik Kiliç smatra da je odnos sa lokalnim stanovništvom, odnosno dobijanje njihovog poštovanja i povjerenja, veliki izazov za sve njih,

ali i glavni razlog prisutnosti LOT-timova u BiH. "Mi svakodnevno imamo interakciju s lokalnim stanovništvom. Naš rad se zasniva na stvaranju povjerenja sa svim etničkim grupama i zajednicama, bez obzira na njihovo porijeklo, a sve u cilju poboljšanja sigurnosne situacije. Kada je riječ o aktivnostima humanitarne pomoći, u okviru civilno-vojne saradnje, mi ih provodimo na jedan zaista otvoren, transparentan i neutralan način. Veoma često posjećujemo lokalne manifestacije, proslave, uključeni smo u različite društvene aktivnosti i sve to nam pomaže da budemo prepoznatljivi i cijenjeni prije svega kao vojnici EUFOR-a, ali i kao pripadnici Turske vojske. I, kako sam već rekao, to je nešto što lokalno stanovništvo i vlasti zaista poštuju", kazao je komandant Kiliç.

Što se tiče sprovođenja aktivnosti na educiranju o opasnostima od mina, komandant naglašava važnost pomenutih predavanja, s obzirom na činjenicu da opasnost od mina u BiH još uvijek postoji. LOT kuća u Zenici implementirala je mnoge važne projekte s ciljem pružanja podrške lokalnim zajednicama. Jedan od najvećih bila je izgradnja Turskog parka, koji je izgrađen 2013. godine, a čija vrijednost je iznosila 120,000 eura. Također su realizirali i projekte renoviranja nekoliko osnovnih škola, a posljednji u nizu bila je rekonstrukcija Osnovne škole "Vitez", u koji je uloženo oko 300,000 eura.

LOT kuća u Zenici je prva koja je osnovana u Bosni i Hercegovini nakon rata. Potpukovnik Kiliç naglašava važnost njihovog postojanja unutar strukture

**Potpukovnik Ali Kiliç,
komandant LOT kuće u Zenici**

EUFOR-a: "Uz našu kontinuiranu predanost i posvećenost, mi predstavljamo ključnu komponentu EUFOR-a u očuvanju sigurnog i stabilnog okruženja u BiH. Potpuno smo svjesni da smo kao predstavnici mira, neodvojivi dio snaga Evropske unije", zaključuje on.

Zahvaljujemo našim domaćinima, turskom vojnom osoblju, kao i prevodiocima g. Ešefu i g. Salihu na velikodušnoj ljubaznosti i gostoljubivosti, izvrsnoj turskoj kafi, čaju i delicijama.

Turska nije članica Evropske unije, ali se prema broju pripadnika koji sudjeluju u EUFOR-ovoj misiji Althea, nalazi na drugom mjestu. ● Tokom više od 2000 godina Istanbul je bio glavni grad tri carstva: Rimskog, Vizantijskog i Otomanskog. Istanbul je jedini grad na svijetu koji se nalazi na dva kontinenta - Europi i Aziji. ● U Istanbulu se nalazi druga najstarija podzemna željeznica na svijetu (Tünel) koja je počela sa radom daleke 1875. godine. ● Grand Bazar ili Kapalı Çarşıja je najstarija i najveća pijaca na svijetu: postoji od 1455. godine, ima 64 ulice, 4000 trgovina, 25.000 radnika. ● Dva od sedam čuda staroga svijeta se nalaze u Turskoj: Artemidin hram u Efesu i Mauzolej u Halikarnasu. ● Turska je šesta najposjećenija turistička destinacija u svijetu. ● Turska kuhinja je jedna od tri najraznovrsnije kuhinje na svijetu, zajedno s francuskom i kineskom. ● Tulipani, simbol Holandije, potiču iz Turske.

LOT kuća Tuzla Austrija

Austrija je zemlja s najvećim brojem vojnika angažiranih u misiji EUFOR-a. Prva austrijska LOT kuća otvorena je 2007. godine u istočnom dijelu grada Tuzle.

U tri LOT kuće angažirana su 24 vojnika: u Tuzli, Brčkom i Bratuncu. Jedan od glavnih zadataka pripadnika ovih postrojbi je poboljšanje odnosa između EUFOR-a, lokalnog stanovništva, vlasti BiH i drugih organizacija koje djeluju u njihovoj zoni odgovornosti. To se postiže jasnim razumijevanjem društvene i ekonomske situacije i prikupljanjem informacija u javnosti u vezi sa stajalištima lokalne zajednice.

Zona odgovornosti pripadnika LOT kuće iz Tuzle obuhvata područja koja se nalaze u oba bh. entiteta. Kako zapovjednik LOT tima, bojnič Matthias naglašava, prije odlaska ekipa na teren, odnosno u patrolu ili škole na predavanja o opasnostima od mina, oni svaki dan započinju juturnim sastankom na kojem se osoblje informira o događajima koji su

EUFOR je odigrao značajnu ulogu u svim pozitivnim promjenama u BiH, a postepeno je, tijekom godina, prenosio odgovornosti na lokalne vlasti. Iako je sigurnosna situacija u BiH i dalje mirna i stabilna, zahvaljujući LOT timovima, EUFOR i dalje zadržava svoju prisutnost širom zemlje.

se dogodili dan ranije. "Tijekom jutarnjeg sastanka, razmjenjujemo najnovije vijesti i usklađujemo dnevni red za tekući dan. Nakon toga, obavljamo uobičajene zadatke – razgovaramo s građanima kako bismo razumjeli stvarnu sliku dešavanja i stanja u zemlji, koje obično nazivamo "upoznavanje sa situacijom na terenu". To podrazumijeva upoznavanje s trenutnim raspoloženjem, problemima u vezi aktuelne situacije, projektima, festivalima, itd", kaže on i naglašava koliko je važno biti u tijeku zbivanja koja bi mogla utjecati na međuetničke odnose u BiH. "Osim toga, bitno je i stalno praćenje dešavanja u oblasti opasnosti od mina. Što se tiče našeg slobodnog vremena, koristimo ga uglavnom kako bismo što bolje organizirali svakodnevne obveze, na primjer kupovina namirnica, unaprjeđenje razine fizičke

Austrija je ušla u EU 1994. godine. Mirovnim snagama u BiH pridružila se početkom 1996. godine i od tada igra važnu ulogu u održavanju mira i sigurnosti u ovoj zemlji. Već osam godina, zapovjedništvo nad vojnim snagama EU (EUFOR-om) data je Austriji. Sadašnji Visoki predstavnik u BiH, Nj. E. dr. Valentin Inzko je austrijski diplomata.

Pripadnici austrijske LOT kuće u Tuzli tijekom sastanka

spremnosti koja je obvezna za vojnike, te održavanje kontakta s našim obiteljima ", kaže bojnik Matthias.

Konzistentna suradnja i angažiranje svih društvenih slojeva unutar populacije od suštinskog su značaja za pozitivan učinak LOT koncepta u Bosni i Hercegovini. "Susret s različitim ljudima", kako objašnjava zapovjednik LOT kuće, "je nešto što čini ovaj posao vrlo interesantnim, ali nam istovremeno pomaže da na najbolji mogući način imamo uvida o situaciji u zemlji. Mi surađujemo s političarima, poljoprivrednicima, vlasnicima trgovina, lovcima, itd. Posebna pozornost posvećena je učenicima i nastavnicima čije škole se nalaze u blizini minskih polja. Svjesni smo da i Crveni križ, Oružane snage BiH, pa i same škole organiziraju ova predavanja, a kolektivno obrazovanje ima vrlo dobar učinak", kaže on.

U okviru programa austrijskog Odjela za civilno-vojnu suradnju (CIMIC), realiziran je veliki broj projekata, poput renoviranja vrtića u Bratuncu, Srebrenici i

drugim gradovima. Svi ovi projekti su financirani od strane privatnih i korporativnih donacija iz Austrije. Zahvaljujući suradnji koju LOT tim održava s lokalnim vlastima i stanovništvom u njihovoj zoni odgovornosti, identificirani su različiti projekti koji će imati pozitivan utjecaj na buduće generacije.

Zapovjednik LOT kuće ističe kako pripadnici njegovog tima nisu ništa više posebniji od ostalih, već samo pokušavaju da daju sve od sebe kako bi na najbolji način doprinijeli misiji EUFOR-a. "Dajemo najbolje od sebe kako bi ova zemlja imala što bolju budućnost. Raditi i živjeti u susjedstvu s lokalnim stanovništvom je vrlo zanimljivo i svakom od nas je ovo odlična prigoda za osobni napredak. Budućnost BiH je razlog zašto smo ovdje", zaključuje on.

Nakon što smo se zahvalili pripadnicima austrijskog LOT tima na ljubaznom dočeku, za novom pričom krenuli smo put Banje Luke.

Austrija je nekada bila središte velikog Austro-Ugarskog carstva koje je stoljećima vladalo velikim dijelom Europe. Danas je to federalna republika koja se sastoji od devet saveznih pokrajina, sa 8,6 milijuna stanovnika. ● Austrijska zastava jedna je od najstarijih nacionalnih zastava na svijetu i datira iz 1191. ● Austrija ima bogatu kulturnu baštinu, a dala je svijetu mnoge poznate skladatelje klasične glazbe kao što su Haydn, Mozart, Schubert, Anton Bruckner, J. Strauss, Mahleras, kao i utemeljitelja psihoanalize Sigmunda Freuda. ● Čak 19 Austrijanaca su dobitnici Nobelove nagrade - sedam za fiziologiju ili medicinu, četiri za kemiju i tri za fiziku.

LOT kuća Banja Luka Čile

Naredna priča vodi nas u Banju Luku, po veličini drugi najveći grad u BiH, odnosno najveći u Republici Srpskoj. Timovi za vezu i osmatranje su stacionirani širom BiH, a u ovom gradu EUFOR ima čak dva tima – LOT kuće koje pripadaju nacionalnim kontingentima Čilea i Rumunije. Čile je jedina južnoamerička zemlja koja je u sastavu EUFOR-a. Pripadnici čileanske vojske prisutni su u BiH još od 2003. godine.

Pripadnici Čileanske vojske došli su zajedno s pripadnicima Britanskog kontingenta u Banju Luku 2003. godine, kako bi pomogli u operaciji prikupljanja oružja u bivšoj bazi koja se nalazila u nekadašnjoj fabrici metalnih proizvoda. Biti dio mirovne misije u BiH vrlo je važna međunarodna uloga i osjećali su se počastvovanim zbog toga.

Na početku svog angažmana u BiH, Čile je imao LOT kuće u Banjoj Luci, Prijedoru, Sanskom Mostu i Bosanskoj Gradišci. Danas je zona odgovornosti čileanske LOT kuće grad Banja Luka i okolne općine: Bosanska Gradiška, Srbac, Derвента, Kozarska Dubica, Kostajnica, Novi Grad, Krupa na Uni, Prijedor, Oštra Luka i Sanski Most.

LOT kuće predstavljaju mostove između civilnih i vojnih strana, između vladinih i nevladinih organizacija. Pripadnici LOT tima vrše educiranje lokalnog stanovništva, odnosno djece o opasnostima od mina. Čileanski vojnici su ponosni, počastvovani i puni entuzijazma sto su ovdje i nastoje pružiti pomoć stanovništvu BiH na najbolji mogući način.

Pripadnici čileanske LOT kuće u Banjoj Luci kažu da je za njih velika čast biti dio misije EUFOR-a. Nakon misija na Haitiju, Kipru, Bliskom istoku, Izraelu i mnogim drugim zemljama, dolazak u BiH je nešto sasvim novo za njih. Šta znači biti udaljen od svoje domovine 14.000 kilometara i služiti u mirovnoj misiji Europske unije, pitali smo komandanta čileanske LOT kuće u Banjoj Luci, majora Davida Morau Meyneta: "Demonstracija prisustva EUFOR-a je važna aktivnost za nas. Kako bi se ostvarili ciljevi misije, pripadnici čileanskog LOT tima iz Banje Luke nastoje doprijeti do srca i uma lokalnog stanovništva, uspostaviti blizak i topao odnos sa njima, čime pokazuju čileanski duh prijateljstva. Raduje me što vidim da su ljudi, čak i nakon što su pretrpjeli dosta teških momenata u ovoj zemlji, jako ljubazni i otvorenog uma". Glavni razlog zašto su čileanski vojnici dio ove misije, kako naglašavaju, jeste međunarodna saradnja. Komandant ove LOT kuće kaže da su oni veoma ponosni što je Čile jedina latinoamerička država koja, zajedno sa drugima, čini misiju EUFOR-a. "Trudimo se da održavamo bliske veze s lokalnim vlastima i njihovim predstavnicima kako bi nam lakše povjerili svoje potrebe". S obzirom na to da su vojnici jedine južnoameričke države koja služi u misiji, major Mora kaže kako ih baš zbog toga lokalno stanovništvo doživljava na poseban, interesantan način. Smatraju ih prijateljima i vojnicima koji žele najbolje za ovu zemlju ne očekujući ništa zauzvat.

Djelovanje u sklopu LOT kuće iziskiva efikasnost, kao i posjedovanje dobrih vojnih, političkih i društvenih

Čile - južnoamerička država kojom su nekada vladali Inke, zemlja Nobelovca Pabla Nerude, zemlja vulkana, fjordova, jezera i najsuhlje pustinje na svijetu Atacame, zemlja koja leži u podnožju snježnih Anda i pruža se obalom Pacifika, sa mnogobrojnim ostrvima od kojih je najpoznatije ono Robinsona Crusoea.

Prevodilac Svjetlana Lazić sa pripadnicima čileanskog LOT tima u Banjoj Luci

pripadnicima drugih zemalja, što iznad svega smatra zanimljivim, poručnik kaže kako su oni, na neki način, i ambasadori koji promoviraju svoju zemlju u Evropi, ali i u Bosni i Hercegovini. "Pozitivno sam iznenađen koliko ljudi poznaju moju zemlju, mnogi govore španski jezik, prate poznate TV-sapunice. Nakon misije, mnogi od nas će se vratiti s našim porodicama posjetiti ovu divnu zemlju", kaže on.

"Naš posao je osjetiti puls grada i duh lokalnog stanovništva. Stoga, svakoga dana obavljamo patrole, a uz pomoć naših prevodilaca, razgovaramo s ljudima. Sigurnost lokalnog stanovništva, posebno djece, jedan je od najvećih prioriteta EUFOR-a. Zato naš tim, uz pomoć lokalnih instruktora, redovno održava časove o opasnostima od mina i neeksplozivnih ubojnih sredstava", kaže poručnik Akuña i dodaje: "Naučili smo i mi mnogo toga od naroda u BiH, o njihovoj kulturi, tradiciji, ali također i o Evropskoj uniji. Veliko je iskustvo za nas činjenica da možemo raditi sa pripadnicima snaga iz 20 različitih zemalja. Ponosni smo što možemo reći da je Čile priznata, pouzdana i cijenjena zemlja u vojnim misijama, uključujući i EUFOR-ovu misiju Althea", zaključuje on.

Osim svojim profesionalnim zalaganjem za očuvanjem mira u ovoj zemlji, pripadnici ove nama tako daleke, ali prijateljske zemlje, su sretni što mogu na ovaj način pružiti doprinos Bosni i Hercegovini.

vještina. "Ljudi su ovdje vrlo prijateljski nastrojeni prema nama. Nevjerovatno je to kako nas ljudi stalno pozivaju na kafu, razgovor ili društvene događaje. Mi se trudimo da pomognemo koliko god možemo, u okviru naših mogućnosti i to je nešto što ćemo nastaviti da radimo. U saradnji sa Zavodom za socijalnu zaštitu, trudimo se organizirati na najbolji način kako bi se poboljšao život onima koji su u nevolji. Na primjer, imamo sjajan odnos sa područnom školom "Branko Ćopić" u obližnjoj općini Krupa na Uni. Ovo je mjesto gdje učiteljica daje sve od sebe kako bi djeci omogućila bolju budućnost. Zahvaljujući zalaganju djece i njihovih učitelja, ova područna škola osvojila je srce našeg tima. Mi ih stalno posjećujemo kako bismo ostali u kontaktu s njima i izmicali osmijeh na njihova lica kada ih iznenadimo ponekim malim poklonom, u vidu školskog pribora ili iznenađenja koje će im dati ohrabrenje", kaže on.

Za poručnika Eduarda Acuña ovo je drugi put da služi u misiji u BiH. Za njega je ovo jedno veliko i vrlo važno iskustvo. Osim što ima priliku da radi s

Dobra – pripadnik čileanskog tima

Kada su 2004. Čilanci preuzeli LOT kuću od britanskih vojnika, naslijedili su i psa po imenu Dobra. Ona je vrlo društvena i ljubazna prema svima koji žive u ovoj LOT kući. S obzirom na to da se u kući vojnici rotiraju svakih šest mjeseci, Dobra je izuzetno strpljiv i blag pas i prilagođava se uvjetima i osobama sa kojima živi. Iako postoje ljudi koji ne vole pse, Dobra je pravi stručnjak u osvajanju srca ljudi. Dobra više nije brz i agiln pas, kakav je nekada bila, i nedavno je proslavila svoj 16. rođendan.

Pripadnici rumunske
LOT kuće u Banjoj Luci

LOT kuća Banja Luka Rumunija

Rumunija je zemlja koja ima 16 vojnika raspoređenih u dvije LOT kuće: Banjoj Luci i Cazinu. Rumunska LOT kuća u Banjoj Luci osnovana je 2007. godine, a njena zona odgovornosti sastoji se od 10 općina i to: Banja Luka, Kneževo, Laktaši, Prnjavor, Čelinac, Kotor Varoš, Mrkonjić Grad, Jezero, Šipovo i Kupres.

Komandant rumunske LOT kuće u Banjoj Luci, pukovnik Marian Anghel, objašnjava kako izgleda uobičajeni radni dan: "Sa aktivnostima počinjemo u 7 sati ujutro. Radimo brifinge, prezentiramo plan za tekući dan. Svaki vođa ekipe obavještava komandanta gdje će ići i kakve zadatke ima za obaviti", kaže on. Komandant Anghel ističe da tokom brifinga predstavljaju se najnovije vijesti i informacije iz medija, OHR-a, OSCE-a i, naravno, iz EUFOR-a: "Svakodnevno konsultujemo najnovije informacije s Glavnim štabom. S obzirom na to da djelujemo u

tolerantnom okruženju s prilično niskim nivoom rizika, ja, kao komandant, potičem svoje podređene da izlaze u grad i održavaju interakciju s lokalnim stanovništvom."

Kako komandant LOT kuće nastavlja objašnjavati, glavni kontakt s lokalnim stanovništvom uspostavlja se kroz osobne susrete koje timovi provode. Neki od tih sastanaka su na rasporedu, dok su drugi na ad hoc sastancima. "U naš djelokrug rada spadaju i posjete bez najave kada ljudi žele ostvariti lični kontakt s predstavnicima EUFOR-a bez prethodne najave. Uvijek nam je drago ako možemo nekoga ugostiti, popiti kafu ili čaj". Međutim, komandant Anghel smatra kako je jedan od najboljih načina za interakciju s lokalnim stanovništvom kroz edukaciju koju vrše na temu "Svjesnost o opasnostima od mina" - "Ove godine ćemo pokušati pokriti sve škole koje se nalaze u našoj zoni odgovornosti. Moram reći da

smo više usredotočeni na škole koje se nalaze blizu bivše linije fronta. Naša namjera je da održimo 64 predavanja do kraja 2016. Ovo je izvrsna prilika za stupiti u kontakt s najmlađim članovima bh. društva. Moram priznati da nakon svakog časa, djeca žele da se slikaju s pripadnicima EUFOR-a i takvo njihovo ponašanje kazuje mi da moj tim radi zaista dobar posao", ponosno izjavljuje komandant Anghel.

U LOT kući zatekli smo i dvije žene. Jedna od njih je poručnica Camilia Malinovski. Ovo je njena prva misija u BiH: "Oduvijek sam znala da ću postati vojnik. Sa 14 godina upisala sam se u srednju vojnu školu, a zatim i na akademiju. Moja karijera, a posebno učestvovanje u vojnim operacijama me ispunjavaju. Ljudi s kojima kontaktiramo su jako ponosni i vrlo dobri prema nama, iako im je svakodnevni život veliki izazov. Drago mi je što imamo dobru saradnju sa svima", kaže poručnica Camilia Malinovski.

Kada smo upitali potpukovnika Anghela što čini ovu LOT kuću posebnom, odgovorio je: "Ukoliko bih upotrijebio termin "posebna" to bi značilo da mi, kao tim, imamo veliki ego, a to u kontekstu vojnog

djelovanja nije ono što je relevantno. U većini slučajeva kada su vojni komandanti vođeni ličnim egom, onda bitke budu izgubljene. Dakle, iz ove perspektive, rekao bih da mi nismo ništa posebni, već samo radimo svoj posao. Glavni cilj EUFOR-ove misije Althea je pružanje podrške procesu ozdravljenja ove zemlje", kaže komandant LOT kuće u Banjoj Luci.

- Rumunija je ušla u EU 2007. godine. Ova zemlja ima nešto više od 19 miliona stanovnika.
- Ime "Rumunija" dolazi od latinske riječi "Roman" što znači "građanin Rimskog carstva."
- Rumunija nije samo bogata zlatnim resursima, već ima i jedini muzej u Evropi s postavkama posvećenim zlatu.
- Bukurešt je prvi grad u svijetu osvjetljen uljanim lampama (1895.).
- Mlazni motor koji koriste moderni avioni izumio je Henri Coanda, rođen u Bukureštu.
- Rumunska gimnastičarka, Nadia Comaneci, je prva u historiji gimnastike koja je dobila ocjenu 10 za svoj performans, tokom Olimpijskih igara u Montrealu (1976.).
- Stvarni Drakula (Vlad Draculea) prozvan Vlad Tepeš, bio je rumunski princ i vojskovođa.
- Lik grofa Drakule - vampira - stvorio je irski pisac Bram Stoker 1897.
- Rumunija ima najljepši vodopad na svijetu – Bigar.
- Rumunski jezik je star 1700 godina.
- Palača parlamenta u Bukureštu je druga po veličini zgrada na svijetu, odmah nakon zgrade Pentagona u SAD-u.

LOT kuća Doboj Poljska

"Nakon buđenja u 6 sati ujutro, te uobičajenih jutarnjih dogovora koje zajednički održavamo unutar tima i sa prevodiocima, spremni smo za odrađivanje naših zadataka", pojašnjava na početku razgovora novoimenovani komandant LOT kuće u Doboju, kapetan Maciej Goreclei koji nas je po dolasku ljubazno pozdravio, te nastavio: "Naši timovi uglavnom sprovode planirane sastanke i prate bitna dešavanja u gradu i okolici. U popodnevni satima, također imamo kratki brifing tokom kojeg komandant biva informiran o situaciji u cijeloj zoni odgovornosti. U večernjim satima, pišemo izvještaje i šaljemo ih LOT koordinacijskom centru. Nakon toga, slijedi vježbanje u teretani i trčanje, što su najpopularnije aktivnosti u večernjim satima. I tako, zapravo, izgledaju naše svakodnevne aktivnosti".

Poljska LOT kuća u Doboju djeluje od 2008. godine. Područje odgovornosti pripadnika ove kuće pokriva deset općina: 6 su stacionirane u Republici Srpskoj: Doboj, Modriča, Brod, Petrovo, Teslić, Stanari, a 4 u Federaciji: Usora, Doboj Jug, Doboj Istok i Tešanj. Poljska je ušla u EU 2004. godine

Kako kapetan Maciej Goreclei naglašava, LOT timovi su obavezni pratiti situaciju, a to čine tako što održavaju sastanke sa gradonačelnicima, predstavnicima međunarodne zajednice, vjerskim ili mjesnim liderima, ali i ljudima koje susreću na ulici. "Mi sedmično planiramo oko pet sastanaka. Pored toga, obavljamo i patrole s našim vozilima, te na taj način pokazujemo prisutnost EUFOR-a. Ako se nešto jako bitno dogodi, mi posjedujemo našu vlastitu bazu podataka mobilnih telefona i zahvaljujući našim prevodiocima, možemo dobiti neophodne informacije od odgovarajućih institucija. "

Grad Dobož i okolica su bili najviše pogođeni tokom poplava u BiH, u maju 2014. U to vrijeme, EUFOR je pružao humanitarnu podršku bh. vlastima, i bio je uključen u evakuaciji stanovništva. Timovi za vezu i osmatranje su kontinuirano pratili kriznu situaciju i saradivali s timovima za civilno-vojnu saradnju Oružanih snaga BiH, kako bi sačinili i odredili listu prioriternih zadataka.

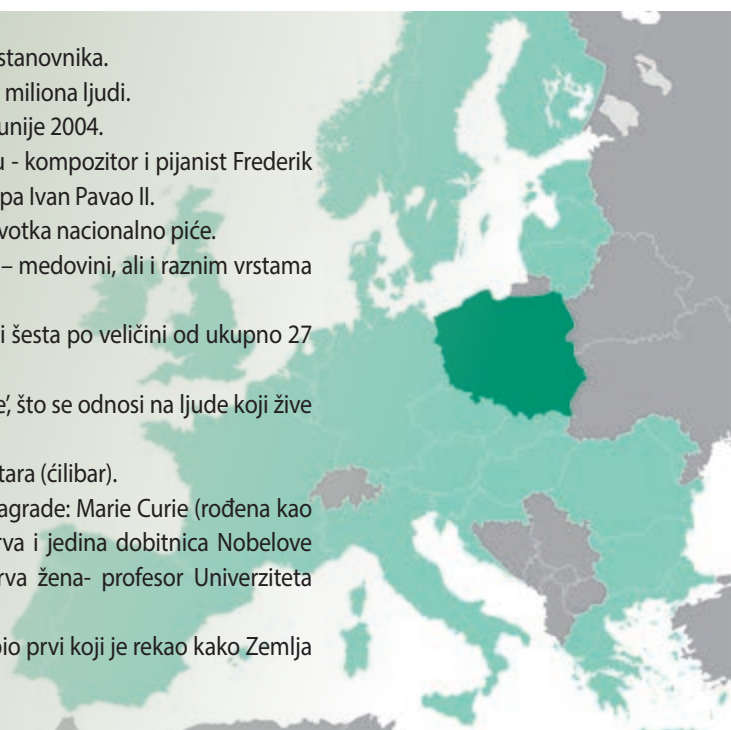
Nažalost, poplave su bile uzrok nastanku klizišta koja su pomjerila oko 120,000 neeksplozivnih nagaznih mina. To je razlog zašto su škole u području odgovornosti LOT tima iz Doboja postale prioritet kada je riječ o edukaciji o opasnostima od mina. Tri instruktora LOT kuće Dobož održe godišnje po, otprilike, 60 časova.

Kada je riječ o najvažnijim projektima koji se sprovode u cilju pružanja podrške lokalnoj zajednici, komandant LOT tima Dobož, kapetan Goreclei, podsjeća kako je prošle godine komandant

operacija Poljske vojske, general Marek Tomaszycy, predao opremu za teritorijalnu vatrogasnu brigadu iz Doboja. "Humanitarna pomoć sastojala se od motornih pumpi, mlaznica za pjenu, rukavica, cipela, posebne odjeće, svjetiljki i kaciga. Nadamo se da će ova bliska saradnja između obje strane, a posebno ovakva vrsta pomoći, pozitivno utjecati na još bolje obavljanje zadataka vatrogasne brigade u Doboju. Ono što mi najčešće radimo i pokušavamo je povezivanje ljudi s organizacijama koje im mogu pomoći. To je ono što možemo uraditi, a upravo na taj način implementirani su brojni projekti u području naše odgovornosti, posebno u pogledu obnove škola", kaže kapetan Goreclei.

Svi pripadnici LOT tima se slažu da su ljudi u Bosni i Hercegovini, a posebno na teritoriji Doboja, vrlo otvoreni, komunikativni i da je zemlja prekrasna. "Nama je posebno drago što su pro-evropski orijentirani", zaključuje kapetan Maciej Goreclei.

- Poljska je zemlja s više od 38 miliona stanovnika.
- U glavnom gradu Varšavi živi oko dva miliona ljudi.
- Poljska je postala članicom Evropske unije 2004.
- Slavne osobe porijeklom iz Poljske su - kompozitor i pijanist Frederik Šopen, astronom Nikola Kopernik, papa Ivan Pavao II.
- Poljska je jedna od zemalja u kojoj je votka nacionalno piće.
- Poznata je i po 'najslovenskijem' piću - medovini, ali i raznim vrstama piva.
- Poljska je šesta najnaseljenija zemlja i šesta po veličini od ukupno 27 država članica Evropske unije.
- Ime države potiče iz plemena 'Polanie', što se odnosi na ljude koji žive u poljima.
- Poljska je najveći svjetski izvoznik jantara (čilibar).
- Poljska ima 17 dobitnika Nobelove nagrade: Marie Curie (rođena kao Maria Sklodowska, 1867. -1934.), prva i jedina dobitnica Nobelove nagrade u dvije različite nauke i prva žena- profesor Univerziteta Sorbona u Parizu.
- Poljski astronom Nikola Kopernik je bio prvi koji je rekao kako Zemlja nije središte svemira.

Pripadnici švicarske LOT kuće u Mostaru i prevoditeljica Šendro Zijada

LOT kuća Mostar Švicarska

Od studenoga 2004., Švicarska sudjeluje u mirovnim operacijama u BiH. Ova zemlja je jedna od pet partnerskih zemalja koje daju doprinos EUFOR-ovoj misiji Althea. 16 časnika i dočasnika, među kojima i dvije žene, trenutno čine tim za vezu i promatranje u Mostaru, odnosno Trebinju.

Postojanje LOT timova omogućava EUFOR-u prisutnost širom BiH. Oni djeluju kao "oči i uši" EUFOR-a i u kontaktu su s lokalnim vlastima i stanovništvom. Tim za vezu i promatranje je grupa vojnika koji ne žive u vojnom kampu, već u susjedstvu među običnim ljudima i na taj način pokazuju dinamično, prema potrebama osjetljivo i u lokalnoj zajednici izgrađeno "javno lice" EUFOR-a. U Mostaru, smještena u jedan od najljepših gradova u Europi, na LOT kući, vijori se švicarska nacionalna zastava. Satnik Urs Luescher, zapovjednik švicarske LOT kuće, kaže kako je ponosan na činjenicu da i Švicarska aktivno sudjeluje u stabilizaciji ove zemlje. Iz iskustva koje je stekao u prethodnim misijama, vrlo dobro razumije koliko su izgradnja međusobnog

Švicarska, kao neutralna zemlja, ne sudjeluje u oružanim sukobima u svijetu. Međutim, od 1953., pripadnici Švicarske vojske dio su mirovnih misija diljem svijeta, a u BiH su prisutni već 12 godina.

povjerenja i poštovanja s lokalnom zajednicom neophodni u ovom poslu. Od 17 LOT timova koji djeluju u BiH, dva tima pripadaju Švicarskom nacionalnom kontingentu - jedan u Mostaru i drugi u Trebinju, a svaki od njih broji po 8 ljudi.

Dva tima koja se nalaze pod njegovim zapovjedništvom, satnik Luescher naziva "Software i Hardware timovi". Tu podjelu je napravio prema zadacima koje oni obavljaju. Svi pripadnici LOT kuće u Mostaru posjeduju sveučilišne diplome i to u oblastima filozofije, povijesti, ekonomskih, socijalnih i političkih znanosti, arheologije, etnologije i geografije. S pravom možemo reći da je osoblje ove LOT kuće EUFOR-ov najobrazovaniji tim za vezu i promatranje. "Naša glavna misija je prikupljanje informacija od strane lokalnog stanovništva i institucija, kao i međunarodne zajednice, kako bismo dali svoj doprinos najnovijim informacijama o sigurnosnoj situaciji. Aspekt civilnog života

moga osoblja omogućava lakši kontakt s drugim ljudima, kao što su dekani sveučilišta, profesori, poljoprivrednici, poslovni ljudi, s kojima dijelimo informacije, razmjenjujemo iskustva i savjete", kaže on.

Stari grad u Mostaru i Stari most simboli su pomirenja, suživota različitih kulturnih, etničkih i vjerskih zajednica. Iako su protekla dva desetljeća nakon sukoba, u gradu su još uvijek vidljivi ožiljci", satnik Luescher kaže, ali i napominje da unatoč tome, nevjerojatno je i impresivno vidjeti koliko su ljudi ipak optimistični. Međunarodno vojno prisustvo u BiH, tijekom posljednjih godina, bilo je preduvjet za povratak velikog broja tražitelja azila i izbjeglica, koji su bili u Švicarskoj, a koji su se vratili u svoju zemlju porijekla. "I to je nešto pozitivno. Održavanjem kontakta s lokalnim vlastima i stanovništvom, kao i drugim agencijama u BiH, LOT timovi nastoje podići svijest o lokalnim problemima. "

Švicarska LOT kuća se nalazi u rezidencijalnom području grada Mostara. Iako su pripadnici LOT-a vidljivo prisutni u svakodnevnom životu uz pratnju lokalnih prevoditelja, kapetan Luescher primjećuje da još ima mnogo onih koji ne znaju da su LOT timovi još uvijek ovdje. "Ljudi nas prepoznaju u školama, kada održavamo časove o opasnostima od mina za najmlađe. Efikasan rad temelji se na izvršavanju patrola, sastancima sa stanovništvom i vlastima, pokazivanju prisustva međunarodne zajednice i pružanju pomoći u mjeri u kojoj je to vojnom osoblju omogućeno", zapovjednik LOT kuće u Mostaru, satnik Urs Luescher zaključuje.

Naša posjeta prekrasnom gradu na Neretvi i ljubaznim kolegama iz švicarske LOT kuće, okončana je uživanjem u čokoladi, jednom od najprepoznatljivijih švicarskih brendova.

Prema anketi sprovedenoj u 158 zemalja, Švicarska je proglašena najsrećnijom zemljom na svijetu. ● Ona je jedna od najbogatijih zemalja svijeta i uvijek je na samom vrhu kada se govori o kvaliteti života njenih stanovnika. Švicarska je neovisna država još od 1499. ● Ova zemlja ima 26 županija, od kojih svaka djeluje kao država, sa sopstvenim ustavom, zakonodavnim tijelom, vladom i sudovima. ● Švicarska ima populaciju od oko 8 milijuna stanovnika. ● Ona je prepoznatljiva i kao Confoederatio Helvetica – Švicarska konfederacija, što objašnjava skraćenicu CH. ● CERN (Europska organizacija za nuklearna istraživanja) je najveći svjetski laboratorij za fiziku čestica. ● Sa svojim jezerima, rijekama i planinama Švicarska je najljepša država u Europi. Švicarska je jedina zemlja sa četiri nacionalna jezika - njemački, francuski, talijanski i romanš. ● Postoje mnoge stvari koje su vezane za Švicarsku, a koje su atraktivne i zanimljive, kao što su švicarski satovi, festivali, sir i čokolada. ● Ručni sat je izmislio Patek Philippe 1868. ● Švicarska ima interesantnu povijest, a u svijetu je poznata po tome što je sjedište brojnih internacionalnih dobrotvornih organizacija.

EUFOR već godinama sprovodi svoj mandat pomažući Bosni i Hercegovini i njenom narodu u stvaranju sigurnog okruženja i to je njegova primarna zadaća koju će i dalje nastaviti, sve dok za tim postoji potreba. Koncept LOT-kuća pokazao se kao uspješna priča u procesu normalizacije u BiH. Timovi za vezu i osmatranje igraju značajnu ulogu u ovom procesu sa svojim otvorenim i transparentnim pristupom prema

ljudima u BiH. Iako još uvijek ima mnogo posla da se uradi, početni koraci ka članstvu u EU su poduzeti. Rad na ostvarenju tog cilja može samo donijeti korist ovoj zemlji i njenom narodu - prosperitet, ekonomski napredak, siguran i ugodan život. Vojne snage EU i međunarodna zajednica dio su velike evropske porodice i kao takvi, nastavit će zajedno djelovati kako bi osigurali svjetliju budućnost za BiH.

Intervju sa ambasadorom Savezne Republike Njemačke, Nj. E. Christianom Hellbachom

Njemačka je jedna od najvažnijih partnera Bosne i Hercegovine. Bilateralni odnosi su se stabilno razvijali još od uspostavljanja diplomatskih odnosa 1992. godine. Ova zemlja je aktivno uključena u naporima za unapređenje mira, a nakon Dejtonskog sporazuma angažovana je u BiH na razne načine, kao članica Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira (PIC), aktivna je na polju ekonomske saradnje, dok je ranije kontingent njemačke vojske bio angažiran u vojnoj misiji EU (EUFOR) i misiji EU policije (EUPM). Njemačka je uložila velika sredstava za ekonomski razvoj, kulturu i projekte humanitarne pomoći u Bosni i Hercegovini i sve ove godine bila je jak politički zagovornik evropske perspektive za BiH.

Ambasador Njemačke u Bosni i Hercegovini, Nj. E. Christian Hellbach, u intervjuu za časopis "Teme" govorio je o novom pristupu EU prema BiH, iznio je svoj stav o približavanju zemlje Evropskoj uniji, naglašavajući potrebu da Bosna i Hercegovina nastavi sa svojim naporima usklađivanja s vrijednostima i standardima u Evropskoj uniji, naročito nakon podnošenja formalnog zahtjeva za članstvo u EU. Kako je ambasador naglasio, aktivni diplomatski

angažman Njemačke će se nastaviti, sve dok BiH ne zauzme svoje zasluženo mjesto u evropskoj porodici. Britansko-njemačka inicijativa, kako je rekao gospodin Hellbach, bila je itekako važna, jer njen cilj je bila deblokada procesa evropskih integracija i ubrzanje reformi, s ciljem rješavanja gorućih ekonomskih i socijalnih problema. "Naš cilj je da se okonča dugogodišnja stagnacija i gubljenje vremena; stoga smo i pozvali političare da se

Britanski i njemački ministar vanjskih poslova Hammond i Steinmeier

obavežu na suštinske reforme i na taj način smo ponudili BiH mogućnost da ostvari napredak ka članstvu u EU. BiH je podnijela zahtjev za članstvo u EU. To je dobra vijest. Ali puno toga još mora da se uradi! Ne samo u pogledu socijalno-ekonomskih reformi, nego i u pogledu vladavine prava. Prije više od godinu dana, bh. političari su se obavezali na reforme koje su usko vezane za Sporazum za rast i zapošljavanje. Glavni fokus je usmjeren na tržište rada, sistem socijalne zaštite, vladavinu prava i borbu protiv korupcije. Državna i entitetske vlade već su započele realizaciju nekih od reformi koje su sadržane u reformskoj agendi koja je usvojena u julu 2015. Posljednji izvještaj o Bosni i Hercegovini, kojeg je sačinila Evropska komisija, pokazuje kako je BiH ponovo na reformskom putu. Međutim, biti na dobrom putu, ne znači da je cilj još blizu, nego da ostaje još mnogo toga da se uradi".

Ambasador Hellbach je istakao kako je u posljednjih nekoliko sedmica bilo znatno više rasprava o ekonomskim i socijalnim reformama nego ranije. Međutim, rekao je i sljedeće: "BiH se mora boriti protiv nezaposlenosti, poboljšati poslovnu klimu, napraviti siguran i finansijski održiv sistem socijalne zaštite, izvršiti reformu javne uprave, konsolidovati javne finansije i nametnuti vladavinu prava. Društveno-ekonomska situacija mnogih građana ove zemlje je sve drugo, samo ne jednostavna i lagana. Upravo zato potrebne su promjene. Više dosadašnjeg neće promijeniti situaciju. I, reforme, stoga, moraju doći

brzo. Ljudi nemaju vremena za gubljenje. Njima su potrebna radna mjesta, sigurnost i pravda sada, a ne za dvadeset godina. Oni koji drže uzde u ovoj zemlji moraju raditi za ljude - ne za dobrobit EU ili bilo koje države-članice EU. Oni moraju sprovesti reforme koje su u najboljem interesu svih građana BiH. I, moraju djelovati brzo. Ali, ne postoji nešto kao 'besplatan ručak'. Transformacija se neće dogoditi ako ne zavrnete rukave i radite kako bi se to desilo. Moguće da bi to za neke moglo biti bolno, ali bit će mnogo više koristii, što je najvažnije, za buduće generacije. Mi ćemo i dalje podržavati sve one bh. lidere koji iniciraju i sprovode stvarne reforme, a ne one koji se bave pustim pričama", rekao je ambasador Hellbach.

"Put ka članstvu u EU bit će dug i težak, ali važno je da je počelo"

Nakon godina zastoja, BiH je službeno predala aplikaciju za članstvo u Evropsku uniju 15. februara. Ambasador Hellbach smatra da je podnošenje aplikacije za članstvo važan korak za Bosnu i Hercegovinu. "Mi na to gledamo kao na obnovljeno samoopredjeljenje zemlje i njenih lidera da provedu reforme koje su neophodne na putu ka članstvu u EU. Vjerovat ćemo njihovom obećanju. Siromaštvo, nezaposlenost, manjak socijalne kohezije i korupcija ne mogu se savladati predajom aplikacije. Samo hrabre i održive reforme će uraditi posao. Evropske integracije predstavljaju jedan cijeli proces, a podnošenje aplikacije BiH za članstvo je samo jedan korak u tom procesu. Ako politički lideri BiH žele da aplikacija bude uspješna, moraju pokrenuti reforme sada. I oni moraju ispuniti obećanja koja su dali prije predaje aplikacije. Uspjeh nije u rukama Evropske unije, već u rukama lidera BiH".

Govoreći o poteškoćama, preprekama i izazovima sa kojima će se BiH susresti u procesu pregovora o pristupanju, ambasador Hellbach posebno stavlja akcenat na lične i stranačke interese, korupciju, vještačke podjele, nedostatak koordinacije, ponekad i nedostatak angažmana i stručnosti. "Da ne zaboravim pesimizam i rezignaciju koji izgleda da

Learn German.

It's a Smart Idea.

Recognize these companies? They're just some of the top ranking German companies in the United States. Germany has one of the world's largest economies and is the economic powerhouse of the European Union. German companies range from automakers to telecommunications, retail, high-end appliances, engineering, technology, insurance, pharmaceuticals, chemicals, medical products, consumer goods, and more.

Get an edge in today's competitive job market.
Learn German. It's a Smart Idea.

NEŠKARUNA HIGH SCHOOL GERMAN PROGRAM

sprječavaju ljude da zahtijevaju promjene. Još jedna prepreka na tom putu je i nedostatak vladavine prava. Iskreno, zgrožen sam nivoom otvorenog i neskrivenog pritiska koji se vrši na sudove i tužilaštva. Vladavina prava i slobodno i funkcionalno pravosuđe su u samom srcu evropskih vrijednosti i ključni uvjeti za članstvo u Evropskoj uniji! "

Važan korak ka članstvu u EU

Bosna i Hercegovina sada ima status potencijalnog kandidata za ulazak u EU. To znači da je, s jedne strane, zemlja zainteresovana za pridruživanje Uniji, a s druge strane, da postoji interes Unije o pristupanju BiH.

Iako BiH još nije pogođena izbjegličkom krizom poput susjednih zemalja, u narednom periodu to bi se moglo dogoditi. Ambasador Hellbach smatra da je izbjeglička kriza izazov ogromnih razmjera. "S obzirom na veliki broj sukoba koji se dešavaju u našem susjedstvu, priliv izbjeglica koje traže zaštitu u Evropi neće se umanjiti u doglednoj budućnosti. Zapravo, postoji mnogo razloga zbog kojih vjerujemo

da se suočavamo sa globalnim fenomenom koji ne možemo izbjeći gradnjom zidova širom Evrope ili ga jednostavno ignorirati. Nemojmo zaboraviti da naš prosperitet ovisi o našoj integraciji u otvoreni svijet. Također, izbjeglička kriza pogađa svakoga u Evropi; i to je izazov koji dira u samo srce evropskih vrijednosti, odnosno humanosti i solidarnosti", rekao je on.

Ambasada Njemačke podržala je brojne projekte u BiH u okviru Pakta za stabilnost jugoistočne Evrope. Svi ovi projekti, kako ambasador Hellbach ističe, imaju dva glavna cilja koji su usko povezani. "Kao prvo – daju ljudima u BiH perspektivu za prosperitetnu i stabilnu budućnost, a kao drugo – pomažu zemlji na njenom putu ka članstvu u EU. U oblasti ekonomije, cilj nam je jačanje privatnog sektora i promoviranje bilateralne trgovine, kao i ulaganja."

Uoči Samita o klimatskim promjenama u Parizu, uključili smo se u veliki diplomatski projekt o klimatskim promjenama, koji uključuje 120 studenata, mladih klimatologa.

U polju razvojne saradnje, mi uglavnom djelujemo preko "GIZ-a" (Njemačkog društva za međunarodnu saradnju) i njemačke razvojne banke (KfW) i fokusiramo se uglavnom na razvoj malih i srednjih preduzeća, podršku lokalnoj vladi, stručnom obrazovanju, reformi javne uprave, obnavljanju izvora energije, energetskej efikasnosti i upravljanje vodama", rekao je ambasador Hellbach i dodao da je Ambasada aktivna u projektima pomirenja: "U Mostaru smo podržali ekološki edukacioni projekat o okolini za osnovne škole, čiji cilj je baziran na multietničkoj razmjeni i saradnji učenika. Takođe podržavamo mikro-projekte koji ciljaju manje privilegovane grupe bosanskohercegovačkog društva kao što su žene, djeca i osobe sa invaliditetom".

Odjeljenje za kulturu Ambasade podržalo je veliki broj projekata, od pozorišnih predstava, modernog plesa do heavy-metal nastupa. "Nekoliko sportskih projekata (npr. veoma uspješan kamp za nogometne golmane kojeg je vodio trener golmana reprezentacije BiH, Enver Lugušić) čiji je cilj dovođenje mladih ljudi iz različitih etničkih sredina BiH na zajedničko druženje.

Kao i prethodnih godina, Ambasada je podržala napore u zaštiti kulturne baštine, odnosno restauracije umjetnina unutar Miščina džamije u Sarajevu", izjavio je ambasador Hellbach i istakao da je jedan od najvažnijih projekata koje je ambasada Njemačke podržala u 2015. godini, donacija Savezne Republike Njemačke u iznosu od 2 miliona eura, koji su iskorišteni za uništavanje viška municije i naoružanja, kao i u projektima humanitarnog deminiranja i uklanjanja neeksploziranih ubojitih sredstava.

Kada je riječ o primarnim ciljevima Ambasade Savezne Republike Njemačke za narednu godinu, ambasador Hellbach je istakao: "Kao i 2015. godine, zajedno sa našim partnerima u - i - izvan EU, fokusirat ćemo se na pružanje podrške BiH u približavanju Evropskoj uniji i implementiranju reformi koje su potrebne da se osigura prosperitetnija i stabilnija budućnost za građane BiH.

Naš angažman na polju kulture bit će fokusiran na promociju njemačkog jezika, projekte za osobe s invaliditetom, a dat ćemo i podršku u oblasti očuvanja i zaštite kulturne baštine, kao što je rimski mozaik, otkriven tokom arheoloških iskopavanja u blizini Skelana. Njemačka će nastaviti podržavati BiH u njenim nastojanjima da uništi višak naoružanja i municije, odnosno da se očisti od mina i neeksploziranih ubojitih sredstava ", zaključio je na kraju intervjua ambasador Christian Hellbach.

Dozvolite djeci da žive slobodno i bezbrižno!

Mine, neeksplozirana ubojna sredstva (NUS) i kasetna municija su najveća opasnost za život stanovništva nakon svakog rata. Dvadeset i jedna godina nakon završetka sukoba u BiH, zemlja se i dalje suočava s problemom visokog nivoa zagađenosti minama. Uprkos naporima i značajnim poboljšanjima u upravljanju aktivnostima protuminskog djelovanja, mine i dalje predstavljaju jednu od glavnih prepreka za sigurnost građana, ekonomski i društveni razvoj u BiH, a direktno utiču i na razvoj turizma.

Iako se mnogo uradilo u procesu identifikacije i uklanjanja minski kontaminiranih površina, one se još uvijek mogu naći širom BiH. Zaostale mine predstavljaju veliku prijetnju stanovnicima naročito onim koji žive u ruralnim područjima i koji su u stalnoj opasnosti od zla koje nastavlja da odnosi živote. U BiH je nakon rata stradalo oko 1500 ljudi, koji su bili žrtve mina i NUS a. Iz godine u godinu, broj žrtava se smanjuje, a razlog tako pozitivnog trenda leži u činjenici da su ljudi u BiH sve više uključeni u programe o edukaciji o opasnostima od mina, pogotovo u rizičnim područjima.

EUFOR se često posmatrao kao neko ko je odgovoran za aktivnosti deminiranja u ovoj zemlji. Međutim, to je oduvijek bila odgovornost lokalnih vlasti. Ipak, EUFOR, odnosno 17 LOT timova, uz pomoć 50 obučeni, akreditiranih instruktora za minsko upozoravanje, rade na edukaciji o opasnostima od mina za lokalnu zajednicu širom BiH.

Projekat EUFOR-a - Edukacija o opasnostima od mina u školama u BiH

"Kroz svoj program edukacije o opasnostima od mina, EUFOR uveliko doprinosi Strategiji protivminskog djelovanja BiH. Cilj edukacije o opasnostima od mina je umanjiti rizik od posljedica koju mine i neeksplozirana ubojna sredstva (NUS) ostavljaju na ljude, ali u isto vrijeme učiniti BiH sigurnijim mjestom za življenje. Stoga je edukacija o opasnostima od mina jedan od primarnih zadataka EUFOR-a. LOT-timovi, u saradnji sa pripadnicima Oružanih snaga BiH, organiziraju predavanja u bosanskohercegovačkim školama kako bi djecu informirali o opasnostima od mina i NUS-a", objašnjava major Horst Unterrieder iz EUFOR-ovog Odjela za zajedničke vojne poslove.

EUFOR-ov Odjel za koordinaciju minskih informacija i LOT-timovi, kroz program edukacije o opasnostima od mina, približili su ovu oblast stanovništvu kroz različite aspekte i zaslužni su za veliki broj educiranih osoba u BiH. Zahvaljujući njima, više od 250. 000 ljudi tokom posljednjih godina prisustvovalo je pomenutom edukativnom programu.

21. aprila 2016., slovački Tim za vezu i osmatranje (LOT), iz Općine Novo Sarajevo, zajedno sa predstavnicima Odjela za koordinaciju minskih informacija i pripadnicima OSBiH, organizirao je predavanje za učenike Osnovne škole "Alija Nametak" Sarajevo. Djeca su imala priliku vidjeti u kojoj mjeri je BiH zagađena minama i da kontakt s njima završava smrtonosnim ishodom.

"Ova predavanja su vrlo korisna za malu djecu, učenike, ali i za odrasle. Naš tim iz Općine Novo Sarajevo održa oko 12 predavanja mjesečno. Zahvaljujući našem programu, broj incidenata se smanjio u odnosu na ranije godine i ovo je veliki uspjeh za sve nas. Međutim, neka djeca moraju još učiti o tome da opasnost postoji i kako se s njom treba nositi. Zadovoljstvo nam je što na ovaj način možemo pomoći stanovništvu BiH. Stoga se mi, kao pripadnici EUFOR-ovog LOT tima, najiskrenije radujemo što ćemo imati priliku posjetiti i druge škole tokom naredne školske godine, a sve s ciljem

edukacije djece o opasnostima od mina i NUS-a širom BiH", izjavio je Tibor Petriček iz slovačke LOT kuće u Općini Novo Sarajevo, koji su učestvovali u ovom prekrasnom edukativnom događaju.

Analizom podataka o minskim nesrećama utvrđeno je da se najveći broj stradanja dešava u proljeće i jesen, kada su u toku poljoprivredni radovi, kao i sječa ogrjevnog drveta u minski obilježenim područjima. Također, jedan od najvećih razloga stradanja stanovništva je i onaj egzistencijalni, zbog skupljanja sekundarnih sirovina.

Glavni cilj edukacije o opasnostima od mina je podizanje svijesti stanovništva, smanjivanje broja žrtava i skretanje pažnje na dugoročnu minsku opasnost. "Cilj EUFOR-a je educirati što je moguće više ljudi, uključujući djecu kao najranjiviju kategoriju. Svi moraju naučiti kako da se ponašaju i žive s prijetnjom od mina i NUS-a" kaže Džejna Skopljak iz EUFOR-ovog Odjela za koordinaciju minskih informacija.

Zaimu Plehu, iz Deminerskog bataljona OSBiH, nije prvi put da učestvuje u edukaciji djece koju je organizovao EUFOR. "Svi smo mi svjesni da je opasnost od mina i dalje vrlo prisutna u BiH i da se sve državne strukture moraju uključiti u rješavanje ovog problema. Proći će još mnogo decenija dok se uklone sve eksplozivne naprave. Zbog toga je važno da djeca koja se nalaze u područjima zagađenim minama dobiju informacije o opasnostima od mina i NUS-a, kao što su rakete, bombe i minobacačke granate. Upravo ova vrsta predavanja pomaže djeci da spoznaju kakve opasnosti postoje u miniranim područjima, kako da izbjegnju tu opasnost i kako da ohrabre drugu djecu da učine isto", kaže Zaim Pleh koji je, zajedno sa svojim kolegom Izetom, instruktorom iz slovačke LOT kuće, na kreativan i originalan način privukao pažnju najmlađih.

"20 godina nakon rata, na žalost, i dalje imamo problem s minama u našoj zemlji. Iako mi ovu temu obrađujemo na časovima, ipak smo srećni što su instruktori EUFOR-a i Oružanih snaga BiH danas ovdje. Veoma je važno znati da ćemo živjeti sigurno samo ako naša djeca nauče da se nose

Procjenjuje se da se na 9.185 lokacija u Bosni i Hercegovini još uvijek nalazi oko 120.000 mina. Oko 1176,50 km² je sumnjive površine, što predstavlja opasnost za 540.000 građana ili oko 15% stanovništva.

s novim i nepoznatim situacijama, da reagiraju na odgovarajući način i da oprez postane obrazac ponašanja", izjavila je učiteljica, gospođa Aida Tatlić.

Djeca su najčešće žrtve mina i NUS-a, stoga jako je važno da su svjesna te opasnosti. Najefikasniji način da se spriječe žrtve je uklanjanje minskih polja zauvijek, ali sasvim je sigurno da pomenuta edukacija može učiniti život djece sigurnijim. Ena, Džejla i Emin, učenici Osnovne škole "Alija Nametak" iz Sarajeva, pažljivo su slušali predavanje naših instruktora, a evo šta su i naučili: "Nikada ne smijemo ići na mjesta za koja znamo da su minirana, ne smijemo se približavati nepoznatim predmetima, niti ih dirati, a ukoliko vidimo mine moramo odmah obavijestiti odrasle. Također smo naučili da se mine kreću i da se usljed poplava i klizišta mogu naći na bilo kojem mjestu i u bilo koje vrijeme!".

Mine će još dugo vremena predstavljati veliku prijetnju u Bosni i Hercegovini. Stoga, kontinuirane edukacije o opasnostima od mina vrlo su bitne, kako bi se izbjegao veći broj žrtava od mina. Sigurnost djece mora biti jedan od najvažnijih ciljeva, ne samo za EUFOR-ov Odjel za koordinaciju minskih informacija, nego društvo u cjelini.

EUFOR-ovi instruktori za minsko upozoravanje su tu da vam pomognu i pruže podršku. Oni organiziraju predavanja u školama širom BiH. Zahvaljujući njima, naučit ćete kako da zaštitite sebe, svoje prijatelje i porodicu od mina i drugih neeksplozivnih ubojnih sredstava i šta da uradite ukoliko naiđete na njih.

Ukoliko želite da vas instruktori o opasnostima od mina posjete, kontaktirajte Odjel za koordinaciju informacija o minama (MICC) na micc@eufor.europa.eu

TOGETHER FOR YOUR SAFETY *for school*

PAZI - MINE

PAZI - MINE

PAZI - MINE

PAZI - MINE

MINES INFORMATION COORDINATION CELL

